

BIBLIOGRAFIA**Bibliografia wybranych problemów ekologicznych
za II kwartał 1954 r.**

I. SPIS ALFABETYCZNY POZYCJI

1. B a c k i e l T. 1954. *Zmiany stopnia zróżnicowania w populacji narybku karpia*. Roczniki Nauk Rolniczych, Ser. B. Warszawa, **67**, 4 str. 488 — 494. Rieziumie, Summary.

Autor uważa zmienność indywidualną wzrostu ryb za cechę populacyjną o swoistym układzie w populacji, ulegającą wpływom środowiska. Analizuje to zjawisko na przykładzie narybku karpia.

2. B a c k i e l T., Z a w i s z a J. 1954. *O teoretyczne podstawy zarybiania*. Gospodarka Rybna, Warszawa, **6**, 5, str. 2 — 4.

Istnieje konieczność (wobec braku efektów zarybiania) teoretycznej rewizji gospodarki zarybieniowej i zorganizowania nowej gospodarki opartej nie tylko na działaniu na samo pogłowie ryb, ale również na całość warunków środowiskowych i biocenotycznych, w jakich pogłowie to żyje.

3. B e r n a t o w i c z St. 1953. *Występowanie i przyrost sielawy jezior mazurskich na tle warunków środowiska*. Roczniki Nauk Rolniczych, Ser. B, Warszawa, **67**, 1, str. 1 — 20, tabl. 6. Rieziumie, Summary.

Analiza wykazała niesłuszność wiązania występowania sielawy z klasycznym podziałem jezior na oligo-, mezo- i eutroficzne na podstawie stopnia natlenienia warstw przydennych. O intensywności przyrastania sielawy decyduje miąższość epilimnionu i jego potencjał troficzny.

4. B e r n a t o w i c z St. 1953. *Próba analizy stada sielawy introdukowanej do jeziora Isąg (Żelazne) na Mazurach*. Roczniki Nauk Rolniczych, Ser. B, Warszawa, **67**, 1, str. 53 — 60, tabl. 5. Rieziumie, Summary.

Analizy dokonano pod względem tempa przyrastania, udziału grup wieku, efektu zarybiania na 1 ha, udziału w odłowach innych ryb.

5. B i r e c k i M., P i e k i e l n i a k F. 1954. *Racjonalny płodozmian zwiększa żyzność gleby*. Upowszechnienie Wiedzy Rolniczej, Biblioteczka Spółdzielni Produkcyjnych, Warszawa, PWR i L, str. 72 + 1, mapka 1.

W broszurce podano popularnie przyrodnicze uzasadnienie potrzeby zmianowania, poruszono też zagadnienia: doboru roślin do mieszanek, doboru mieszanek do warunków przyrodniczych, poplonów, wsiewek i roślin ochronnych oraz zagadnienie zwalczania chwastów, szkodników i chorób roślin przez stosowanie płodozmianów.

6. D o m i n i k T. 1954. *Mamy jeszcze pierwotne bory świerkowe*. Chrońmy przyrodę ojczystą, Warszawa, **10**, 3 — 4, str. 3 — 8, rys. 4.

Autor za pierwotne uważa te lasy, w których nie zmieniła się jeszcze mikrobiocenoza, choćby były one użytkowane przez człowieka. To kryterium uważa za ważniejsze od fitosocjologicznego, które nieraz zawodzi i zaleca kierowanie się nim w leśnictwie.

7. E h r l i c h St. 1954. *Problematyka populacyjna w hodowli zwierząt futerkowych*. Biuletyn Komitetu Ekologicznego PAN, Warszawa, 2, 2, str. 12 — 18. Maszynopis powielany.

Autor wskazuje na wyższość hodowli gromadnej, populacyjnej nad osobniczą klatkową, w przypadku nutrii wskazuje na dodatkowy korzystny wpływ na całość biocenozy stawu.

8. F r o m e r R. 1954. *Myśl postępową w leśnictwie polskim w XIX wieku*. Sylwan, Warszawa, 98, 3, str. 162 — 172.

Omówienie dzieł leśnych A. Połujańskiego, który występował przeciw gospodarce plądrowniczej i walczył o harmonię między hodowlą, urządzeniem ochroną i użytkowaniem lasu, o ujęcie w jedną całość gospodarki leśnej i rolnej, o ograniczanie karczowania, zalesianie wyrębów i terenów nieużytecznych lub mało użytecznych rolniczo, o ochronę lasów nadrzecznych.

9. G a j e w s k i W. 1954. *Izolacja płciowa gatunków*. Kosmos, Warszawa, 33(8), Seria Biologiczna, str. 268 — 276.

Omówiono geograficzne i ekologiczne warunki izolacji płciowej. Podkreślono łatwość krzyżowania się gatunków pokrewnych, zwrócono uwagę na znaczenie krzyżowania się dla ewolucji gatunków zwłaszcza użytkowych dla zwiększenia ich zdolności przystosowawczej. Zwrócono uwagę na częstość krzyżowania się gatunków pokrewnych w wypadkach zniknięcia barier geograficznych i ekologicznych (wielkie wędrówki w epoce lodowcowej, zniszczenie szaty roślinnej przez człowieka itp.).

10. G a ł e c k a B., Ł u c z a k J. 1954. *Sprawozdanie ze Zjazdu Naukowego Polskiego Związku Entomologicznego*. Biuletyn Komitetu Ekologicznego PAN, Warszawa, 2, 2, str. 19 — 22. Maszynopis powielany.

W sprawozdaniu położono szczególny nacisk na referat dr. Adamczewskiego „Zagadnienie regionizacji faunistycznej Polski na tle fauny owadów” ze względu na wykazaną w referacie konieczność badań biocenotycznych.

11. G r o m a d s k a M. 1954. *Przylżeńce kwiatów biotopu wyłamowego (próba analizy ekologicznej)*. Ekologia Polska, Warszawa, 2, 1, str. 93 — 137, tabl. 6, rys. 8. Rieziumie, Summary.

Szczegółowe omówienie stosunku przylżeńców do zamieszkiwanego środowiska, dynamika stosunków ilościowych poszczególnych gatunków, charakterystyka zespołowa przylżeńców według kryteriów Tarwida i Beklemiszewa.

12. J a n k i e w i c z K. 1954. *O wsiewie łubinu w żyto*. Nowe Rolnictwo, Warszawa, 3, 4, str. 96 — 97.

Doniesienie o kilkuletnich próbach zastosowania łubinu jako wsiewki w żyto na glebach piaszczystych i w okolicach suchych. Podano wypróbowane ilości wysiewu i sposób wysiewu.

13. J e z i o r a ń s k a A. 1954. *Rozmieszczenie muchy domowej na terenie Warszawy w 1949 — 1950 r.* Acta Parazitologica Poloniae, vol. II, Fasc. 1, Warszawa, str. 1 — 15, tabl. 10.

Dane procentowe dotyczące występowania różnych gatunków much ze szczególnym uwzględnieniem muchy domowej dla 5-ciu dzielnic Warszawy z uwzględ-

nieniem zmienności sezonowej, zmienności struktury płci, zależności od rodzaju pomieszczenia.

14. K a c z m a r e k W. 1954. *O jedności teorii i faktów przyrodniczych*. Kosmos, Seria Biologiczna, Warszawa, 3, 4(9), str. 437 — 445.

Konieczność zasady jedności teorii i faktów opiera autor na przykładzie Łysenkowskiej tezy o realności gatunku oraz teorii doboru.

15. K a m i ń s k i E. 1954. *Ochrona roślin oleistych i włóknistych*. Biblioteka Agromoma, PWR i L, Warszawa, str. 118 + 1, rys. 65.

Rozdz. „Zapobieganie występowaniu chorób i szkodników” (str. 10 — 16) poucza, jak kształtować warunki biocenotyczne w uprawach, aby jak najmniej sprzyjały rozwojowi i rozpowszechnieniu się chorób i szkodników.

16. K a r a ś k i e w i c z J. 1954. *Zalety i wady mikrobiologicznej metody zwalczania szkodliwych owadów*. Las Polski, Warszawa, 28, 6, str. 6 — 8.

Warunki rozprzestrzeniania się bakterii i grzybów wywołujących choroby owadów.

17. K i e ł p i ń s k i J., G i e r a t K. 1954. *Wpływ nawożenia mineralnego na ilość i jakość siana z hali typu bliźniczki wyprostowanej*. Roczniki Nauk Rolniczych Warszawa, 69, A, 2, str. 243 — 266, fot. 2, wyk. 5, tabl. 4. Rieziumie, Summary.

Autor opisuje m. in. wpływ nawożenia mineralnego na skład gatunkowy porostu łąkowego i stosunki ilościowe między gatunkami (str. 252).

18. K l e k o w s k a Z. 1954. *Poglądy Thunmarka na ekologię planktonu na podstawie jego pracy z 1945 r.* Biuletyn Komitetu Ekologicznego PAN, Warszawa, 2, 2, str. 48 — 71. Maszynopis powielany.

Obszerne streszczenie wymienionej wyżej pracy — Thunmark podaje nowy sposób określania zespołów, analizowania i mianowania; w ujęciu jego przeważa statyczne i pobieżne podejście do stosunków wewnątrzpopulacyjnych.

19. K o z a k i e w i c z J. 1954. *Zagadnienie uprawy odłogów*. Nowe Rolnictwo, Warszawa, 3, 6, str. 10 — 16, rys. 2.

Kolejne stadia zarastania odłogów oraz racjonalne ich zagospodarowanie.

20. K r a j s k i W. 1954. *Recenzja z książki G. Morozowa „Nauka o lesie”* (PWR i L, Warszawa, 1953, str. 364). Kosmos, seria biologiczna, Warszawa, 3, 3(8), str. 321 — 325.

Autor kładzie nacisk na nowatorstwo Morozowa, polegające na wprowadzeniu darwinizmu do ekologii lasu, krytykuje jednak ujęcie Morozowa walki o byt zgodne z klasycznym darwinizmem.

21. K r z a n o w s k i A. 1954. *O potrzebie wprowadzania do naszych lasów nowych gatunków nietoperzy*. Sylwan, Warszawa, 98, 2, str. 96 — 99.

Na skutek wadliwej gospodarki leśnej (brak dziupli) nietoperze ustępują z lasów, co powoduje zaburzenia w regulacji ilościowej szkodliwych owadów.

Ł u c z a k J. patrz: Gałęcka B., Łuczak J., poz. 10.

22. M a c k i e w i c z Z. 1954. *Słonecznik jako pasza zielona*. Nowe Rolnictwo, Warszawa, 3, 4, str. 75 — 81, tabl. 6.

M. in. wyniki czteroletnich doświadczeń nad najwłaściwszą rozstawą rzędów, ilością wysiewu w rzędzie i przerywką, a także nad plonami z mieszanek słonecznika z innymi roślinami pastewnymi.

23. M a c k i e w i c z Z. 1954. *Ilość wysiewu soi*. Doniesienie z pracy. Roczniki Nauk Rolniczych, Warszawa, 69, A, 2, str. 296 — 297, tabl. 1.

Doświadczalne dane o rozstawie rzędów i w rzędzie dla najwyższego plonu ziarna (z uwzględnieniem plonu słomy) przy zachowaniu wystarczającego ciężaru 1000 nasion.

24. M a c k i e w i c z Z. 1954. *Ilość wysiewu łubinu żółtego pastewnego w zależności od ciężaru 1000 nasion*. Doniesienie o pracy. Roczniki Nauk Rolniczych, Warszawa, 69, A, 2, str. 298 — 299, tabl. 2.

Dane doświadczalne o zależności plonu nasion i zielonej masy od ilości wysiewu.

25. M a r g o w s k i Z. 1954. *Kilka spostrzeżeń nad występowaniem bezkręgowej fauny glebowej w zależności od szaty roślinnej*. Roczniki Gleboznawcze, Warszawa, 3, str. 314 — 322, wyk. 3, tabl. 4. Rieziumie, Summary.

Na podstawie wstępnych badań stwierdzono, że formacja roślinna wywiera wpływ na ilościowe występowanie bezkręgowej fauny glebowej oraz, że w glebach uprawnych jest tej fauny mniej niż w leśnych i łąkowych.

26. M a t a s z e w s k i S. 1954. *Celowość racjonalnej gospodarki pastwiskowej trwałych użytków zielonych*. Nowe Rolnictwo, Warszawa, 3, 5, str. 46 — 52.

M. in. zależność ilości siana od częstości koszenia, wpływ spasanania na porost łąkowy; zwrócono uwagę na konieczność planowej eksploatacji systemem kwaterowym.

27. M a t u s z k i e w i c z A., M a t u s z k i e w i c z Wł. 1954. *Wstępna charakterystyka fitosocjologiczna lasu „Ruda” w Puławach*. Ekologia Polska, Warszawa, 2, 1, str. 5 — 22, rys. 1 (mapa). Rieziumie, Résumé.

Opisując zbiorowiska leśne i gleby, na których one występują, autorzy próbują odtworzyć zbiorowiska naturalne, które tam pierwotnie występowały. Analizują procesy zachodzące w szacie roślinnej i w glebie (proces borowy i bielcowy) oraz przyczyny je wywołujące.

M a t u s z k i e w i c z Wł. patrz: Matuszkiewicz A., Matuszkiewicz Wł., poz. 27.

28. M i c h a j ł o w Wł. 1954 *Biologia* (dla III kl. technikum). P. W. Szkoln. Zawod., Warszawa, str. 166, rys. 87.

Str. 105 — 106 przedstawienie w formie popularnej teorii „walki o byt” Darwina, jako toczącej się na skutek domniemanego „przeludnienia” panującego w przyrodzie. Str. 138 — 139 krótkie scharakteryzowanie Łysenkowskiego ujęcia walki o byt.

29. M u s i e r o w i c z A. 1954. *Klasyfikacja gleb Polski ustalona przez Polskie Tow. Gleboznawcze*. Roczniki Gleboznawcze, Warszawa, 3, str. 3 — 24. Kratkoje sodzierzanie, Summary.

Przy niektórych opisach powstawania gleb wzmianki o sukcesji roślinności i gleb.

30. N o w i ń s k i M. 1954. *Fitosocjologia a walka z chwastami*. Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 1, 3(27), str. 90 — 105.

Autor formułuje postulaty rolnictwa pod adresem fitosocjologii, m. in. badanie: roli chwastów w biocenozie pól uprawnych i łąk, związania zespołów chwastów z poszczególnymi roślinami uprawnymi i glebą, dynamiki sezonowej chwastów i roślin uprawnych, biologicznej walki z chwastami.

31. (A n o n i m u s). 1954. *Osiągnięcia nauki powinny być wykorzystane w produkcji*. Z konferencji typologiczno-leśnej w Rydze. Sylwan, Warszawa, 98, 2, str. 78 — 84.

W sprawie oparcia urządzania i hodowli lasu oraz leśnych prac melioracyjnych na typologii leśnej (typach lasu i typach siedlisk).

32. P a t a l a s K. 1954. *Zespoły skorupiaków pelagicznych 28 jezior pomorskich*. Ekologia Polska, Warszawa, 2, 1, str. 61 — 92, rys. 9, tabl. 5. (Résumé, Summary).

Szczegółowe omówienie poszczególnych gatunków z punktu widzenia środowiska, rozmieszczenia pionowego, stosunków ilościowych, porównanie składu planktonu badanych jezior z grupami ekologicznymi Lityńskiego i kompleksami *Entomostraca* Bowkiewicza, wyróżnienie kilku zespołów charakterystycznych.

33. P a w ł o w s k i L. K. 1954. *Psammon jako zespół ekologiczny*. Kosmos, seria biologiczna, Warszawa, 3, 4(9), str. 381 — 388.

Krótki przegląd poglądów różnych autorów na temat samodzielności i odrębności ekologicznej psammonu.

P i e k i e l n i a k F. Patrz: Birecki M., Piekielniak F., poz. 5.

34. P i e t r u s z c z y ń s k i Z. 1954. *Uprawa lucerny*. (Biblioteka Agronoma) PWR i L, Warszawa, str. 113 + 2, tabl. 10, rys. 16.

M. in. zagadnienie wpływu gęstości siewu i sadzenia na zieloną masę i nasiona, warunków rozwoju i zwalczania chwastów w zasiewach lucerny, znaczenia lucerny w mieszankach strukturotwórczych.

35. P o p o w A. 1953(54). *Reakcyjne teorie o zaludnieniu* (przekład z rosyjskiego). Zeszyty Filozoficzne „Nowych Dróg”, Warszawa 3(10), str. 113 — 125.

Krytyka teorii Malthusa.

36. P r o ń c z u k J. 1954. *Projekt typologicznego podziału łąk polskich*. Kosmos, Seria Biologiczna, Warszawa, 3, 3(8), str. 302 — 308.

Podział oparty na procesach biologicznych zachodzących w glebach i na kierunkach sukcesji.

37. R y s z k o w s k i L. 1954. „*Integration in infra-social insect populations*” — artykuł napisany przez T. Parka w *Biol. Symposium Vol. VIII, 1942*. Biuletyn Komitetu Ekologicznego PAN, Warszawa, 2, 2, str. 72 — 75. Maszynopis powielany.

Streszczona praca Parka jest przedstawieniem koncepcji, populacyjnych ekologów zachodnich. Park podaje definicję populacji, istotę procesu powodującego jej powstawanie i trwanie, itp.

38. S i e m i o n o w I. 1954. *Geopolityka — ideologiczna broń imperialistów USA*. Zeszyty Filozoficzne „Nowych Dróg” i „Myśli Filozoficznej”, Warszawa, 1(8), str. 84 — 98.

M. in. krytyka malthuzjańskiej teorii walki o byt.

39. (A n o n i m u s). 1954. *Sprawozdanie z Konferencji typologicznej w Rabsztynie i Szczecinie*. Sylwan, Warszawa, 98, 2, str. 131 — 135.

Konferencja miała na celu porozumienie między fitosocjologami a typologami w sprawie wydzielenia i klasyfikowania siedlisk leśnych i zespołów leśnych.

40. S t a r m a c h K. 1954. *O potrzebie szczegółowych badań stawów rybnych*. Kosmos, Seria Biologiczna, Warszawa, 3, 2(7), str. 158 — 172, wykr. 1.

Autor wskazuje jednostronność zabiegów opartych na obiegu fizyko-chemicznym oraz konieczność badań ogólnobiologicznych — badań wszelkich zależności pomiędzy produktywnością pierwotną a końcową.

41. S t r z e m s k i M. 1954. *Zagadnienie gleb uprawnych ze stanowiska teoretyczno-przyrodniczego*. Wszechświat, Warszawa, 3 — 4, str. 140 — 143.

M. in. problem kształtowania się gleb pod wpływem typu roślinności i gospodarki człowieka.

42. S t r z e m s k i M. 1954. *Dialektyczna geobotanika jako czynnik postępu w gleboznawstwie*. Kosmos, Seria Biologiczna, Warszawa, 3, 3(8), str. 296 — 301.

Nawiązując do artykułu J. Motyki pt. „Próba zastosowania materializmu dialektycznego w geobotanice” mówi o zależności gleby od typu tworzącej ją roślinności, o procesach glebotwórczych, prowadzących do określonych typów gleby, o specyfice gleb uprawnych.

43. S t r y s z a k A. 1954. *Epizootiologia ogólna*. PWR i L, Warszawa, str. 342, rys. 42, tabl. 9.

Str. 175 — 206 rozdz. „Wiedza o epizootiach” zawiera m. in. dynamikę epizootii, rodzaje epizootii zależnie od typu zakażenia, sezonowości i cykliczności epizootii.

44. T e r l i k o w s k i F. 1954. *Pasy ochronne*. Roczniki Gleboznawcze, Warszawa, 3, str. 250 — 262, rys. 7.

Na podstawie prac radzieckich autor omawia wpływ ochronnych pasów leśnych na klimat i gospodarkę wodną gleb, a więc i na warunki rozwoju roślin, uzasadnia gniazdowy siew drzew w pasach.

45. W a l c z a k J. 1953, *Przemieszczanie i rozpraszanie się stada sielawowego w jeziorze Charzykowo*. Roczniki Nauk Rolniczych, Warszawa, 67, ser. B, 1, str. 39 — 51, rys. 5, tabl. 4. Rieziumie, Summary.

Praca stwierdziła gromadne życie sielawy w okresie stagnacji letniej w epilimnionie i metalimnionie oraz rozproszone w okresie wyrównania jesiennego w całej toni jeziora.

46. W o l a k J. 1954. *Obserwacje nad chwastami szkółki osikowej*. Biuletyn Instytutu Badawczego Leśnictwa, Sylwan, Warszawa, 98, 2, str. 144 — 148.

Wpływ zachwaszczenia na wzrost siewek osiki.

47. W o l a k J. 1954. *Osobliwe koncepcje myrmekologiczne*. Sylwan, Warszawa, 98, 3, str. 218 — 220.

Artykuł polemizujący z kryteriami wyróżniania zespołów *Formicidae* przedstawionymi przez W. Kaczmarka w jego pracy „Badania nad zespołami mrówek leśnych” (*Ekologia Polska*, 1, 2, 1953).

Z a w i s z a J. patrz: Backiel T., Zawisza J., poz. 2.

48. Ż ó ł t o w s k i Z b. 1954. *Entomologia sanitarna*. Tom I. Ogólna entomologia sanitarna i dezynsekcja. Wydawn. Min. Obr. Narod., Warszawa, str. 228, rys. 186.

Str. 51 — „Stosunek stawonogów do świata żywego” m. in. problem roli niektórych stawonogów jako regulatorów biocenotycznych.

II. SPIS RZECZOWY POZYCJI

A. P o p u l a c j a.

1. Procesy wewnątrzpopulacyjne.

1 — Backiel T., 3 — Bernatowicz St., 7 — Ehrlich St., 37 — Ryszkowski L., 43 — Stryszak A.

2. Struktury populacyjne.

1 — Backiel T., 4 — Bernatowicz St., 7 — Ehrlich St., 13 — Jeziorańska A., 22 — Mackiewicz Z., 23 — Mackiewicz Z., 24 — Mackiewicz Z., 34 — Pietruszczyński Z., 45 — Walczak J.

3. Istota, definicja populacji, jej samodzielność.

7 — Ehrlich St., 37 — Ryszkowski L., 43 — Stryszak A.

B. Biocenotyka.

1. Procesy biocenotyczne.

2 — Backiel T., Zawisza J., 5 — Birecki M., Piekielniak F., 9 — Gajewski W., 10 — Gałęcka B., Łuczak J., 11 — Gromadska M., 16 — Karaśkiewicz J., 18 — Klekowska Z., 20 — Krajski W., 21 — Krzanowski A., 30 — Nowiński M., 40 — Starmach K., 41 — Strzemski M., 42 — Strzemski M., 46 — Wolak J., 47 — Wolak J., 48 — Żółtowski Zb.

2. Struktura biocenozy.

5 — Birecki M., Piekielniak F., 6 — Dominik T., 11 — Gromadska M., 18 — Klekowska Z., 20 — Krajski W., 25 — Margowski Z., 30 — Nowiński M., 32 — Patalas K., 33 — Pawłowski L. K., 39 — Sprawozdanie..., 46 — Wolak J., 47 — Wolak J.

3. Sukcesje biocenotyczne.

19 — Kozakiewicz J., 20 — Krajski W., 27 — Matuszkiewicz A., Matuszkiewicz Wł., 29 — Musierowicz A., 32 — Patalas K., 36 — Prończuk J., 42 — Strzemski M.

C. Zagadnienie biocenozy kierowanej (przeobrażenie i ochrona).

2 — Backiel T., Zawisza J., 3 — Bernatowicz St., 5 — Birecki M., Piekielniak F., 6 — Dominik T., 8 — Fromer R., 10 — Gałęcka B., Łuczak J., 12 — Jankiewicz K., 15 — Kamiński E., 16 — Karaśkiewicz J., 17 — Kiełpiński J., 19 — Kozakiewicz J., 21 — Krzanowski A., 26 — Mataszewski S., 30 — Nowiński M., 31 — Osiągnięcia..., 39 — Sprawozdanie..., 40 — Starmach K., 41 — Starmach K., 44 — Terlikowski F., 46 — Wolak J.

D. Zagadnienie walki o byt.

5 — Birecki M., Piekielniak F., 14 — Kaczmarek W., 20 — Krajski W., 28 — Michajłow Wł., 35 — Popow Wł., 38 — Semionow J.

E. Ewolucja a ekologia.

9 — Gajewski W.

Opracowały: A. Hillbricht, Z. Wójcik

Bibliografia wybranych problemów ekologicznych za II półrocze 1954 r.

I. SPIS ALFABETYCZNY POZYCJI

1. A n c z y k o w s k i F. 1954. *Brucelozą drobiu*. Doniesienie III. Wyniki badań serologicznych z surowicą drobiu z terenu Dolnego Śląska. Roczniki Nauk Rolniczych, Warszawa, 66, Ser. E, 3, str. 303 — 317, tabl. 1, wyk. 3. Rieziumie, Summary.

Populacje będące w różnym okresie procesu zakażenia, wykazują różne nasilenie procentowe osobników z dodatnim odczynem, co świadczy o różnym przebiegu zakażenia zależnie od intensywności i czasu jego trwania.

2. A n c z y k o w s k i F. 1954. *Próba kompleksowego naświetlenia pojawienia się szelestnicy u bydła w gromadzie C*. Medycyna Weterynaryjna, Warszawa, 10, 9, str. 526 — 530.

Autor wychodzi z ogólnych teoretycznych założeń ekologicznych: rozróżnia chorobę (zjawisko osobnicze) i zarazę (zjawisko populacyjne) jako naruszenie równowagi biocenotycznej w siedlisku życia. Żąda ujmowania zakażeń w epi-zootiologicznych opracowaniach z punktu widzenia kompleksu czynników środowiska mogących je warunkować. Przykładowo opracowuje pojawienie się szelestnicy.

3. (A n o n i m u s). 1954. *Jak zachowują się pszczoły w obcej rodzinie*. Pszczelarstwo. Warszawa, 6, 1, str. 14 — 16.

Notatka przedstawia wyniki badań radzieckich, które wykazały brak antagonizmu pomiędzy pszczołami z obcych uli.

4. B e g d o n J. 1954 (54). *Rozmieszczenie i makrotopy gatunków rodziny Formicidae na terenach nizinnych*. Annales UMCS. Lublin, Sectio C, 8, 12, str. 436 — 506, tabele nienumerowane. Rieziumie, Zusammenfassung.

Autor wyróżnia typowe zespoły mrówek dla poszczególnych makrotopów. W zestawieniu wyników — dyskusja pewnych pojęć ekologicznych (biotop, makrotop), fizjograficznych (mezotop) itp.

5. B i e ł o u s o w a J., T u m a l e w i c z B., W i e r z b i c k i J. 1954. *Lniarstwo*. Wydanie II. Warszawa, PWRiL, str. 308 + 4, rys. 60, tabl. 98.

W rozdz. „Rzadki siew w szerokie rzędy i jego znaczenie dla hodowli i nasiennictwa” zestawiono i omówiono radzieckie doświadczenia nad wpływem ilości wysiewu i rozstawy na zagęszczenie roślin, przyspieszenie owocowania, na plon nasion i włókna oraz jakość włókna.

6. B i r e c k i M., R o z t r o p o w i c z S t. 1954. *Wpływ wielkości sadzenia-ków na plon ziemniaków*. Roczniki Nauk Rolniczych, Warszawa, 70, A 2, str. 169 — 217, tabl. 37, wyk. 2. Rieziumie Conclusions.

M. in. wpływ wielkości sadzeniaków na wielkość i strukturę plonu w różnych warunkach zagęszczenia (dobieranie odpowiedniej rozstawy i innych zabiegów do posiadanej wielkości sadzeniaków).

7. B ł a s z c z y k H. 1954. *Polodowcowa historia lasów nad górną Wartą*. Acta Societatis Botanicorum Poloniae, Warszawa, 23, 3, str. 505 — 515, tabl. 5, rys. 2. Summary.

Materiały do sukcesji roślinności na torfowiskach oraz do sukcesji lasów na obszarze tych torfowisk.

Brandyk T. patrz: Falkowski M., Chwastek M., Brandyk T. poz. 18.

8. Bury - Zaleska J., Prończuk J. 1954. *Projekt typologicznego podziału łąk polskich na niżu*. Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 1(6), 4(28), str. 51 — 70, tabl. 2, wyk. 1.

Próba sklasyfikowania łąk na podstawie siedliska — zaopatrzenia w wodę, jej żyzności, procesów glebotwórczych, a także sposobu użytkowania. Wyrazem tych wszystkich warunków jest roślinność charakterystyczna, choć zmienna oraz tendencja do zarastania lasem. Podział ten ma dać możliwość pokierowania procesami przemian siedliska.

9. Chalfman I. 1954. *Pszczoły*. (Książka o biologii rodziny pszczelej i zdobycach nauki o pszczołach). Wyd. 2. PWRiL, Warszawa, str. 324, rys. 28.

M. in. przedstawienie całości wiedzy o organizacji i rozwoju roju pszczelego — życie roju jako przykład braku walki wewnątrzgatunkowej i pomocy wzajemnej (str. 200 — 206). Wykorzystanie pszczół w hodowli i nasiennictwie.

10. Chrzan F. 1954. *Badania nad składem pogłowia dorsza w połowach połudn.-wschodn. Bałtyku w latach 1948 — 1951*. Prace Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, Gdańsk, 7, str. 11 — 32, tabl. 30. Sokraszczenie, Summary.

Struktura wiekowa, wielkościowa i płciowa stada dorsza, jej dynamika sezonowa i roczna, oraz dynamika skupisk ryb — jako podstawa do gospodarki odłowami.

Chwastek M. patrz: Falkowski M., Chwastek M., Brandyk T. poz. 18.

11. Czumałow A. 1954. *Biologiczna metoda odkażania gleby przeciwko patogenowi zgnilizny korzeniowej pszenicy Helminthosporium sativum P. K. et B.* (Przekład z „Trudy Wsiesojuznogo Instituta Zaszczity Rastienij” 1951). Problemy Fitopatologii, Warszawa, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, zeszyt 10, str. 115 — 125.

Przemiany mikroflory glebowej przy mineralizacji resztek roślinnych polegają na wypieraniu grzybów saprofitycznych i pasożytniczych z gleby. Różne typy wzajemnych stosunków między drobnoustrojami glebowymi (hamowanie wzrostu, wypieranie terytorialne, wzrost sąsiedzki, wzajemne umożliwianie wzrostu itp.) i ich przemiany w związku z sukcesją grup drobnoustrojów; gromadzenie się drobnoustrojów antagonistycznych dla grzybów pasożytniczych w miarę wzrostu pewnych roślin uprawnych.

12. Dąbrowska E., Tarwid K. 1954. *Uwagi o występowaniu zespołów komarów leśnych w Puszczy Kampinowskiej*. Ekologia Polska, Warszawa, 2, 2, str. 203 — 214, rys. 5. Rieziumie, Summary.

Dynamika sezonowa i roczna zespołu komarów.

13. Dominik T. 1954. *Uwagi o książce Morozowa „Nauka o lesie”*. Sylwan, Warszawa, 98, 6, str. 509 — 517.

Recenzja książki z punktu widzenia dzisiejszych potrzeb.

14. Dominik T. 1954. *O potrzebie badań nad zadrzewieniami ochronnymi ze szczególnym uwzględnieniem zadrzewień śródpolnych*. Kosmos, Warszawa, 3, 6, str. 754 — 766, rys. 4.

Artykuł dyskusyjny o charakterze metodycznym. Porusza m. in. sprawę wpływu biocenoz lasów i leśnych pasów na biocenozy pól uprawnych i ich środowisko fizyczne.

15. D o m i n i k T., N e s p i a k A., P a c h l e w s k i R. 1954. *Badanie mykotrofizmu zespołów roślinnych regla górnego w Tatrach*. Acta Societatis Botanicorum Poloniae, Warszawa, 23, 3, str. 487 — 504, rys. 7, tabele nienumerowane. Zusammenfassung.

Zależność nasilenia mykorhizy świerka i mykotroficzności zespołów świerkowych od zwartości drzewostanu i związanego z tym ocienienia gleby. Zdrowotność drzewostanów świerkowych regla górnego tłumaczą autorzy odpowiednim stosunkiem między świerkiem a grzybami symbiotycznymi.

16. D o m i n i k T., N e s p i a k A., P a c h l e w s k i R. 1954. *Badanie mykotrofizmu roślinności zespołów na skałkach wapiennych w Tatrach*. Acta Societatis Botanicorum Poloniae, Warszawa, 23, 3, str. 471 — 485, rys. 5, tabele nienumerowane. Zusammenfassung.

M. in. zależność ilości roślin mykotroficznych w zespole od udziału w nim krzewów, zależność częstotliwości występowania mykotrofizmu u tych samych roślin od warunków oświetlenia stworzonych przez zespół.

17. F a b i j a n o w s k i J. 1954. *Zagadnienie gospodarki wodnej w terenach górskich z punktu widzenia ochrony przyrody*. Gospodarka Wodna, Warszawa, 14, 12, str. 458 — 461.

M. in. postawiono zagadnienie znaczenia struktury i zwarcia drzewostanów dla gospodarki wodnej.

18. F a l k o w s k i M., C h w a s t e k M., B r a n d y k T. 1954. *Badania nad podniesieniem produktywności użytków zielonych w dolinie Noteci*. (Z prac C. I. R.). Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 1 (6), 5 (29), str. 121 — 131.

Przegląd prac już wykonanych oraz wymagających wykonania. Poruszono m. in. zagadnienia: zmian, jakie zachodzą w poroście obsianej łąki z biegiem lat oraz takiego doboru mieszanki, aby nie zachodziły zmiany niekorzystne; przemiany składu porostu łąkowego przez nawożenie, dynamiki procesów mikrobiologicznych w glebie.

19. G e l l e r E. R., K o ł a s z n i k o w A. J. 1954. *Biologia ogólna*. PZWŁek., Warszawa, str. 475 + 1, rys. 184 + liczne portrety.

Podręcznik dla średnich szkół medycznych. W rozdz. VI — „Podstawy darwinizmu” — teoria doboru naturalnego, walka o byt w ujęciu Darwina i krytyka tego ujęcia. W rozdz. VIII — „Radziecki twórczy darwinizm” — zagadnienie stosunków między gatunkami i w obrębie gatunku. W rozdz. IX — „Nauka Mieczurina w świetle socjalistycznego rolnictwa” — procesy glebotwórcze, zwiększanie żyzności gleby.

20. G e r w e l C z. 1954. *Materiały do fauny wszy (Anoplura) Polski*. Acta Parasitologica Poloniae, Warszawa, 2, 8, str. 171 — 208, rys. 10.

M. in. we wstępie wzmianka o ewentualnej roli wszy w wielkich epidemiach towarzyszących masowym pojawom gryzoni.

21. G o l o n k a Z., Ś w i ę t o c h o w s k i B. 1954. *Uprawa roślin*. Wyd. II przerobione i rozszerzone. PWRiL, Warszawa, str. 467 + 1, rys. 167, tabele nienumerowane.

W rozdz. „Uprawa odłogów” str. 79 — m. in. stadia zarastania odłogów.

22. G o r l e n k o M. 1954. *Choroby roślin i ich przenosiciele-owady*. (Przekład z „Bolezni rastienij i wnieszniaja srieda 1950). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 63 — 73.

- M. in. wzajemne związki między drobnoustrojami chorobotwórczymi a szkodnikami wykorzystującymi te same rośliny jako bazę pokarmową, lub schronienie.
23. G o r l e n k o M. 1954. *Gleba jako źródło infekcji roślin przez organizmy chorobotwórcze*. (Przekład z „Bolezni rastienij i wnieszniaja sreda” Moskwa, 1950). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 74 — 95.
- Zależność tempa samooczyszczania się gleb z bakterii chorobotwórczych od typu uprawy i związanej z nią liczebności antagonistów. Wykorzystanie antagonizmu między drobnoustrojami żyjącymi w glebie w zwalczaniu chorób roślin przez stwarzanie warunków sprzyjających nagromadzeniu się bakterii antagonicznych dla grzybów chorobotwórczych.
24. G o r l e n k o M. 1954. *Zmienianie się składu gatunkowego patogenów roślin uprawnych*. (Przekład z „Bolezni rastienij i wnieszniaja sreda”, Moskwa, 1950). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 21 — 37.
- Warunki sprzyjające pojawianiu się i wygasaniu nowych chorób, głównie przy wprowadzaniu do uprawy nowych roślin.
25. G o r l e n k o M. 1954. *Związek masowych infekcyjnych chorób roślin z warunkami środowiska i stanem rośliny żywicielskiej*. (Przekład z „Bolezni rastienij i wnieszniaja sreda”, Moskwa, 1950). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 5 — 20.
- Warunki sprzyjające masowym pojawom chorób infekcyjnych.
26. G r ę b e c k i A., K i n a s t o w s k i W ł., K u ź n i c k i L. 1954. *Ewolucjonizm*. Państw. Wyd. Naukowe, Łódź, str. 442, rys. 66.
- [Rozdz. „Karol Darwin i jego teoria” (str. 77 — 113) — przedstawienie i krytyka poglądów Darwina na walkę o byt.
27. G r o c h o w s k i W., K r e u t z i n g e r M. 1954. *Nauka leśnictwa w okresie 10-lecia Polski Ludowej*. Sylwan, Warszawa, 68, 6 str. 441 — 458.
- Ocena i perspektywy na przyszłość, m. in. poruszenie sprawy masowych pojawów, badań biocenologicznych, metod przeobrażania biocenozy lasu.
28. G r u s z e w o j S. 1954. *Choroby tytoniu i system środków walki z nimi*. (Przekład z książki „Bolezni tabaka i sistemi mieroprijatij po borbie s nimi” 1950). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 97 — 108.
- M. in. zależność porażenia roślin od zagęszczenia pasożytów w glebie; gromadzenie się lub zanikanie pasożytów w glebie zależnie od wrażliwości uprawianych odmian.
29. G u r z ę d a A. 1954. *Doświadczenie nad wpływem obsad dwusezonowych na wydajność stawów*. Gospodarka Rybna, Warszawa, 6, 9, str. 5 — 7.
- Nieosuszanie stawu na okres zimowy wykazuje duży wpływ nie na zmniejszenie strat fauny pokarmowej, jak tego oczekiwano, ale na zmniejszenie strat narybku.
30. H e r s e J. 1954. *Wybrane zagadnienia z biologii*. Szkoła Główna Gospod. Wiejskiego, Rolnicze Studium Zaoczne, Warszawa, str. 108, rys. 28. Maszynopis powielany.
- Przedstawienie teorii Darwina, m. in. zagadnienie walki o byt.
31. I h n a t o w i c z S t. 1954. *Co to jest łowisko*. Łowiec Polski, Warszawa, 9 (1030), str. 3 — 4.

Definicja pojęcia łowiska oparta na zasadach biocenologicznych.

I l m u r z y ń s k i E. patrz: Włoczewski T., Ilmurzyński E., poz. 71.

32. J u r a n d A. 1954. *Darwin i jego teoria*. Państw. Wyd. Pop.-Naukowe, „Wiedza Powszechna”, Warszawa, str. 67, rys. w tekście.

M. in. darwinowska koncepcja walki o byt i jej krytyka.

33. K a l i c k i M. 1954. *Rośliny pastewne. Uprawa polowa. Łąki i pastwiska*. PWRiL, Warszawa, str. 368 + 5, rys. 104, tabl. 45.

W rozdz. III — „Roślinność łąk i pastwisk” w § 6 — „Przyczyny zmian w poroście łąk i pastwisk wg Wiliamsa” (str. 305) — przedstawia proces darniowy na łąkach.

34. K a r b o w s k i W ł. 1954. *Ubytki wagowe karpia w czasie zimowania* (doniesienie tymczasowe). Biuletyn Zakładu Biologii Stawów PAN, 2, (listopad — grudzień), str. 3 — 9, rys. 2, tabl. 1. Rieziumie, Zusammenfassung.

Jednorodny materiał hodowlany karpia, trzymany w jednakowych warunkach zimowania, wykazuje dużą zmienność indywidualną, jeśli chodzi o ubytki wagowe (niezależnie od karmy letniej, płci, wagi, chorób itp.).

35. K a r p i ń s k i J. J. 1954. *Ptactwo w biocenozie Białowieskiego Parku Narodowego* (Badania). Ministerstwo Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa, Praca nr 120, Roczniki Nauk Leśnych, Warszawa, str. 4 — 104, rys. 13 + 4, tabele nienumerowane.

Przedstawiono stosunki ilościowe ptaków w poszczególnych biotopach B. P. N. zależne od warunków pokarmowych i możliwości gnieźdzenia się oraz zmienność tych stosunków w przestrzeni i czasie (dynamika roczna) zależna od zmieniających się warunków klimatycznych i pokarmowych oraz od zjawisk populacyjnych, jak wylot młodych, ich liczebność w lęgach. Omówiono rolę ptactwa, jako wskaźnika zniekształcenia lasu zagospodarowanego i podano sugestie, jak zwiększyć stan ptaków w lasach (w oparciu o biogrupy), a tym samym odporność ich na klęski szkodników.

36. K a r p i ń s k i J. J., M a k ó l s k i J. 1954. *Biegaczowate (Carabidae, Coleoptera) w biocenozie lasu Białowieskiego Parku Narodowego*. Ministerstwo Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa, Praca Nr 121, Roczniki Nauk Leśnych, Warszawa, 5, str. 105 — 136, tabl. 2. Kratkoje sodzierzanije, Summary.

Charakterystyka biegaczowatych jako czynnika zapobiegającego rozrodowi szkodliwych owadów w biocenozie leśnej, struktura zespołów biegaczowatych i jej zmienność w cyklu rocznym i w różnych biotopach.

37. K ę p k o w a A. 1954. *Kwadratowo-gniazdowy sposób siewu i sadzenia warzyw*. IUNG, Biuletyn Warzywniczy, Warszawa, 2, str. 92 — 103, rys. 4, tabl. 8.

Wpływ zagęszczenia oraz różnego rozmieszczenia roślin na polu na plon pojedynczych roślin oraz plan ogólny z hektara.

K i n a s t o w s k i W ł. patrz: Grębecki A., Kinastowski Wł., Kuźnicki L., poz. 26.

K o ł a s z n i k o w A. J. patrz: Geller E. R., Kołasznikow A. J., poz. 19.

38. K o r n a ś J. 1954. *Z nowszych wyników badań fitosocjologicznych nad chwastami polnymi*. Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 1(6), (5(29)), str. 85 — 102, rys. 4, tabl. 4.

Zwrócono m. in. uwagę na przywiązanie pewnych gatunków chwastów do

typu uprawy (zboża, okopowe, len), a więc przywiązanie do nich zespołów chwastów wyróżnionych na podstawie florystycznej, dostosowanie rytmu rozwojowego chwastów do tych upraw, zróżnicowanie wewnątrzgatunkowe chwastów związane z zespołami, tendencje rozwojowe zespołów chwastów pozostawionych samym sobie.

K r e u t z i n g e r M. patrz: Grochowski W., Kreutzinger M., poz. 27.

39. K u n i c k i - G o l d f i n g e r W. 1954. *Zmienność u bakterii*. Acta Microbiologica Polonica, Warszawa, 3, 3, str. 199 — 338, tabl. fot. 3 (21 zdjęć), rys. 18.

Reakcja populacji bakterii na zmiany czynników środowiska. Tworzenie określonej struktury populacyjnej w hodowli nie zależnie od ilości wysiewu. Zmienność w obrębie populacji bakterii w zależności od rozproszenia.

K u ź n i c k i L. patrz: Grębecki A., Kinastowski Wł., Kuźnicki L., poz. 26.

L a c h m a j e r J. patrz: Skrodzki E., Lachmajer J., poz. 61.

40. L a m b o r J. 1954. *Stepowienie środkowych obszarów Polski*. Wydawnictwa Komunikacyjne, Warszawa, str. 48, rys. 16.

Autor gromadzi przykłady stepowienia z zakresu biocenotyki i zoogeografii, za przyczynę uważa nie zmiany klimatyczne, ale zmiany w obiegu wody powodowane złą gospodarką człowieka (nadmierne odlesianie, odbagnianie).

41. L i d t k e W. 1954. *Współzycie roślin trwałych w zbiorowiskach trawiastych*. Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 6, 6, str. 46 — 57.

M. in. zagadnienie struktury zespołów trawiastych, wpływu czynników środowiskowych na tę strukturę, sukcesji biocenotycznej w tych zespołach.

42. Ł a z o w s k a M. 1954. *Głos w dyskusji nad referatem Z. Raabego „Pierwotniak-komórka-organizm”*. Materiały Konferencji Młodej Kadry Biologów w Kortowie, 18.VIII — 28.VIII.1953. PWR i L, Warszawa, str. 224 — 225.

Zjawisko starzenia się w hodowlach osobniczych i populacyjnych.

43. Ł o b o d a K. 1954. *Wpływ rozstawy przy uprawie pomidorów karłowatych na wysokość plonu*. IUNG, Biuletyn Warzywniczy, Warszawa, 2, str. 117 — 119, tabl. 1.

Wpływ zagęszczenia na plon pojedynczych roślin i ogólny plon z hektara.

M a k ó l s k i J. patrz: Karpiński J. J., Makólski J., poz. 36.

44. M a l c e w T. 1954. *O metodach uprawy roli i siewu, sprzyjających otrzymaniu wysokich i trwałych plonów roślin uprawnych*. Postępy Nauki Rolniczej, Warszawa, 1 (6), 5 (29), str. 112 — 120. Przekład ze skrótami z „Sielskoje Chozajstwo” Nr 187, 1954.

Przedstawiono nowy system uprawy roli, polegający na głębokiej orce bez odwracania skiby i wykorzystujący uprawę jednorocznych roślin dla zwiększenia produktywności gleby. Autor przeciwstawia się pewnym założeniom trawopolnego systemu Williamsa.

45. M a ń k o w s k i Wł. 1954. *Badania planktonowe w połudn. Bałtyku w roku 1950*. Prace Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, Gdynia, 7, str. 63 — 73, tabl. 16, rys. 1. Sokraszczenie, Summary.

M. in. badania jakościowe planktonu wskazują na sukcesywne zmiany zasolenia i dynamikę tych zmian (dynamika wlewów wody słonej, średniosłonej).

46. M a t u s i a k K. 1954. *Badania mikrobiologiczne stawów doświadczalnych*

- w *Landeku i Gołyszu*, *Ekologia Polska*, Warszawa, 2, 3, str. 247 — 268, rys. 6, tabl. 6. Rieziumie, Summary.
- Badano m. in. sezonowe zmiany zagęszczenia drobnoustrojów w stawach oraz stopnie zarażenia wody przez *Bacterium coli*, a także zróżnicowanie tych wartości w różnych stawach, częściach stawów oraz na różnych głębokościach. Dynamikę zmian sezonowych wiąże autor z dynamiką sezonową zielonych wodorostów, a silny wzrost zagęszczenia bakterii (nie *B. coli*) z wprowadzeniem hodowli nutrii.
47. M i c h a j ł o w Wł. 1954. *O dyskusji nad specjacją*. Kosmos, Warszawa, 3, 5 (10), str. 557 — 568.
- Próba oceny niektórych artykułów w prasie radzieckiej na temat specjacji i poglądów Łysenki.
48. M i c h a j ł o w Wł. 1954. *O stosunkach wewnątrzgatunkowych w populacjach procerkoidów *Triaenophoms lucii* (Müll)*. (Doniesienie tymczasowe). Kosmos, Warszawa, 1, 1, str. 84 — 85.
- M. in. zależność form bytowych tasiemców (zróżnicowanie wewnątrzpopulacyjne) od zagęszczenia populacji i czynniki regulujące liczebność populacji.
49. M o t y k a J. 1954. *W sprawie współpracy geobotaniki i gleboznawstwa*. Kosmos, Warszawa, 3, 6, str. 751 — 754.
- Artykuł dyskusyjny; m. in. zależność między roślinnością a typem gleby i procesem glebotwórczym.
- N e s p i a k A. patrz: Dominik T., Nespiak A., Pachlewski R., poz. 15, poz. 16.
50. N o w o g r u d s k i D. 1954. *Bakterie mikolityczne z rodzaju *Pseudomonas**. (Przekład z Izwiestija A. N. SSSR, Seria biolog. 1949). Problemy Fitopatologii, Postępy Nauki Rolniczej, Seria Przekładów, Warszawa, zeszyt 10, str. 126 — 154.
- Zależność szybkości procesu lizy od zagęszczenia bakterii mykolitycznych; zależność aktywności i liczebności bakterii mykolitycznych od rodzaju pola w płodozmianie. Antagonizm między grzybami fitopatogenicznymi i bakteriami mykolitycznymi.
- P a c h l e w s k i R. patrz: Dominik T., Nespiak A., Pachlewski R., poz. 15, poz. 16.
51. P e t r u s e w i c z K. 1954. *Zagadnienie sposobu powstawania gatunku (specjacji)*. Materiały Konferencji Młodej Kadry Biologów w Kortowie 18.VIII — 28.VIII.1953. PWR i L, Warszawa, str. 44 — 87, rys. 4, tabl. III.
- M. in. autor dyskutuje zagadnienie walki o byt wewnątrzgatunkowej, przytaczając poglądy wielu autorów.
52. P i ą t k o w s k i W., S k i e r s k a B. 1953 (4). *Skład jakościowy oraz ilościowe wahania sezonowe muchówek na terenie Gdańska w roku 1951*. Biuletyn Państw. Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdańsku. Gdańsk, 5, str. 237 — 254, wyk. 7. Soderżanije, Summary.
- Praca podaje udział procentowy poszczególnych gatunków w połowach muchołapkowych i lepowych; próbę powiązania dynamiki liczebności z danymi klimatologicznymi i ilością zachorowań na choroby przenoszone przez muchy.
53. P o h l Z. 1954. *Wpływ odwodnienia łąg nadobrzańskich na rozwój sąsiadujących z nimi drzewostanów sosnowych*. *Ekologia Polska*, Warszawa, 2, 2, str. 165 — 202, rys. 8, tabele. Rieziumie, Summary.

Badano zmianę wysokości drzew i przyrostów wysokości oraz grubości i przyrostów w pierśnicy w drzewostanach w wieku od 10 — 120 lat.

Pr o ń c z u k J. patrz: Bury-Zaleska J., Prończuk J., poz. 8.

54. P r ü f f e r J. 1953. *Owady-szkodniki lasów iglastych*. PZWS, Warszawa, str. 145, rys. 3, tabl. 25.

W przedmowie poruszono sprawę masowych pojawów, ich przebiegu i przyczyn.

55. R a a b e Z. 1953 (54). *Zadania parazytologii w walce o paszę*. Pamiętnik III Zjazdu Pol. Tow. Parazytologicznego we Wrocławiu 6—7.IX.1953 (54), Gdańsk, str. 50 — 64.

Autor rozważa konieczność badań parazytologicznych w płaszczyźnie ekologicznej — tzn. w całości warunków zachodzenia cykli pasożytniczych i wpływu czynników interwencyjnych na równowagę tych cykli itp.

56. R i n g K. 1954. *Zalesienia w karpaccich terenach górskich*. PWR i L, Warszawa, str. 215 + 3, rys. 28.

M. in. omawia rolę olchy szarej w kształtowaniu biocenozy na kamiennych brzegach i obnażonych stokach.

R o z t r o p o w i c z S t. patrz: Birecki M., Roztropowicz St. poz. 6.

57. R y s z k o w s k i L. 1954. *Tworzenie się skupisk czapli w okresie koczowania*. Ekologia Polska, Warszawa, 2, 2, str. 215 — 229, tabl. 5. Rieziumie, Summary.

Ujęcie skupiskowości jako procesu populacyjnego o pewnej zmienności zależnej od czasu i przestrzeni.

58. R y w k i n B. W. 1954. *O znaczeniu synchronizacji w rozwoju entomofagów i ich żywicieli*. (Przekład z „Dokłady Akademii Nauk SSSR”, 87, 4, (1952). Sylwan, Warszawa, 97, 5, str. 404 — 407.

Zależność masowych pojawów szkodników leśnych od synchronizacji ich rozwoju z rozwojem entomofagów.

S k i e r s k a B. patrz: Piątkowski W., Skierska B., poz. 52.

59. S a l o n i K. 1954. *Uprawa żyta w świetle doświadczeń polskich*. Biblioteka Agronoma, PWR i L, Warszawa, str. 96 + 3, tabl. 32, map 2, fot. 8.

M. in. porusza zagadnienie mechanizmu doboru naturalnego oraz sposobu przeprowadzania doboru sztucznego.

60. S k o m o r o c h o w A. 1954. *Pryszczycyca*. PWR i L, Warszawa, str. 188, rys. 27, tabl. 4.

„Rozprzestrzenienie pryszczycy” (16 — 22) — dane o przebiegu niektórych enzootii i panzootii na terenie Europy i USA z zaznaczeniem cykliczności. „Epi-zootiologia pryszczycy” (114 — 159) — dane o metodach zwalczania. Przedstawienie obserwacji i danych doświadczalnych z przebiegu; próby tłumaczenia okresowości wahań sezonowych, źródeł zakażenia, nosicielstwa itp.

61. S k r o d z k i E. 1954. *Epidemie i epizootie tularemii oraz przyczyny ich powstawania*. Przegląd Epidemiologiczny, Warszawa, 8, 3 str. 193 — 202, tabl. 1. So-dierżanije, Summary.

M. in. udział niektórych zwierząt w przenoszeniu tularemii na tle ich wzajemnych kontaktów i możliwość zetknięcia z człowiekiem.

62. S k r o d z k i E., L a c h m a j e r J. 1954. *Tularemia w województwie szcze-*

- cińskim (cz. I — *Naturalne ogniska tularemii*). Przegląd Epidemiologiczny, Warszawa, 8, 3, str. 149 — 158, tabl. 4, rys. 1. Soderżanie, Summary.
- M. in. skład procentowy i zmienność miesięczna kleszczy *Ixodes ricinus*, żyjących na roślinach i badanych zwierzętach. Dyskusje biocenotycznych rezerwuarów choroby i dróg zakażenia.
63. S k u r a t o w i c z W. 1954. *Szkodliwe gryzonie i ich zwalczanie*. PWR i L, Warszawa, str. 80, rys. 58.
- Str. 60 — 65 rozdz. „Wahanie liczebności i prognozy pojawów gryzoni polnych” — zawiera m. in. dane dotyczące klęsk masowych gryzoni w latach 1946 — 52 na terenie Polski.
64. S u w o r o w E. 1954. *Podstawy ichtiologii* (tytuł oryginału: *Osnovy ichtiologii*). PWN, Warszawa, str. 968, rys. 402, tabl. w tekście, piśmiennictwo.
- Str. 343 — 358 — „Wzrost i tempo wzrostu” — m. in. zagadnienie uwarunkowania wzrostu od wielkości obsady i ilości konkurentów. Str. 426 — 429 — „Konkurencje pokarmowe”, „Problem drapieżników”.
65. S z e m b e r A. 1954. *Zarys rozwoju badań mikrobiologicznych nad kiszonkami paszowymi*. Acta Microbiologica Polonica, Warszawa, 3, 1, str. 47 — 61.
- M. in. dynamika zmian ilościowych bakterii kwaszących w kiszonce oraz zmiany ilości drożdży w zależności od przebiegu fermentacji i materiału kiszonego.
- S w i ę t o c h o w s k i B. patrz: Golonka Z., Świętochowski B., poz. 21.
- T a r w i d K. patrz: Dąbrowska E., Tarwid K., poz. 12.
- T u m a l e w i c z B. patrz: Bielousowa J., Tumalewicz B., Wierzbicki J. poz. 5.
66. W e n g r i s J. 1954. *Zoologia ogólna* PWN, Łódź, str. 126, rys. 69, maszynopis powielony.
- „Podstawy ekologii” (68 — 79) — m. in. prawo równowagi biocenotycznej i w związku z tym problem masowych pojawów. „Rozwój idei ewolucji w świetle materializmu dialektycznego” — m. in. walka o byt w ujęciu Darwina.
- W i e r z b i c k i J. patrz: Bielousowa J., Tumalewicz B., Wierzbicki J., poz. 5.
67. W i k t o r J. 1954. *Analiza stada sandacza na zalewie szczecińskim*. Prace Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, Gdynia, 7, str. 49 — 61, rys. 14, tabl. 10. Sokraszczenie, Summary.
- Analiza udziału grup wieku w odłowach, ruchliwości stada i dynamiki liczebności stada.
68. W i k t o r o w i e J. i K. 1954. *Jakościowe i ilościowe badanie fauny dennej Zalewu Szczecińskiego* (cz. I). Prace Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, Gdynia, 7, str. 127 — 158, rys. 13, tabl. 6. Sokraszczenie, Summary.
- Ogólna charakterystyka fauny dna, poszukiwania zespołów.
69. W ł o c z e w s k i T. 1954. *Dotychczasowe wyniki przemiany składu gatunkowego drzewostanów nadleśnictwa Rychlik* (dawniej Trzcianka). Ministerstwo Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa, Praca Nr 124, Warszawa, str. 251 — 285. Kratkoje Soderżanie.
70. W ł o c z e w s k i T. 1954. *Materiały do poznania zależności między drzewostanem i glebą w przestrzeni i czasie*. Ministerstwo Leśnictwa, Instytut Badawczy Leśnictwa, Praca Nr 123, Roczniki Nauk Leśnych, Warszawa, 5, str. 161 — 249, rys. 15, tabl. 36. Kratkoje Soderżanie, Résumé.
- Badano zróżnicowanie drzewostanów na różnych glebach (w szeregu ekolo-

gicznym) pod względem: składu gatunkowego, ilościowego stanu zadrzewienia, sumy powierzchni przekrojów w pierśnicy, rozmieszczenia drzew, rozwarstwienia na piętra i zdrowotności drzew oraz zmiany, jakie zaszły w ciągu 13 lat w składzie gatunkowym, w przebiegu odnowienia oraz w przyroście powierzchni przekrojów w pierśnicy poszczególnych drzew, grup drzew i drzewostanów.

71. W ł o c z e w s k i T., I l m u r z y ń s k i E. 1954. *Hodowla lasu*. PWR i L, Warszawa, str. 406 + 2, rys. 83, tabl. 23.

M. in. cechy strukturalne drzewostanów (piętrowość, wiek, zwarcie, klasy biologiczne, biogrupy, skład gatunkowy), procesy zachodzące w drzewostanach (wydzielanie się, kształtowanie się koron i pni, obradzanie nasion, odnawianie się), dobór sztuczny w hodowli lasu, zasady projektowania przemiany składu gatunkowego drzewostanów.

72. W o y k e-U r b a n o w i c z H. 1954. *Rozstawa rzędów i gęstość roślin w rzędzie różnych odmian grochu zielonego dla przetwórstwa*. IUNG, Warszawa, Biuletyn Warzywniczy, 2, str. 75 — 85, tabl. 5.

Wpływ zagęszczenia na plon strąków, ziarna i zielonej masy oraz jednoczesność dojrzewania, a także na zachwaszczenie.

73. Z b i o r o w e. *Dyskusja nad referatem K. Petruszewicza „Zagadnienie sposobu powstawania gatunku (specjacji)”*. Materiały Konferencji Młodej Kadry Biologów w Kortowie 18.VIII — 28.VIII.1953. PWR i L, Warszawa, str. 88 — 146.

74. Z b i o r o w e. Numer poświęcony Konferencji Roboczej w sprawie zadrzewień ochronnych, zorganizowanej przez Komitet Ekologiczny PAN. Biuletyn Ekologiczny PAN, Warszawa, 2, 3, str. 113, Maszynopis powielany. Mapy, wykresy, rysunki, tabele.

75. Z b i o r o w e. 1954. *Sprawozdanie Wydziału II PAN za drugie półrocze 1953 r.* Sprawozdania z czynności i prac PAN, Warszawa, 2, 2, str. 3 — 118.

M. in. sprawozdanie z przebiegu pracy naukowej Zakładu Biologii Stawów, Komitetu Ekologicznego i Komisji Ewolucjonizmu.

76. Ż a r n o w s k i E. 1953 (54). *Przegląd osiągnięć i zadania parazytologii weterynaryjnej*. Pamiętniki III Zjazdu Pol. Tow. Parazytologicznego we Wrocławiu, 6 — 7.IX.1952. Gdańsk, str. 65 — 75.

M. in. autor rozważa konieczność badań chorób inwazyjnych po płaszczyźnie ekologicznej — szczególnie w zakresie tzw. dynamiki inwazji pasożytniczych.

II. SPIS RZECZOWY POZYCJI.

A. P o p u l a c j a.

1. Procesy populacyjne.

1 — Anczykowski F., 2 — Anczykowski F., 3 — Anonimus, 5 — Biełousowa J., Tumalewicz B., Wierzbicki J., 28 — Gruszewoj S., 34 — Karbowski Wł., 39 — Kunicki-Goldfinger W., 42 — Łazowska M., 48 — Michajłow W., 50 — Nowogrudski D., 54 — Prüffer J., 57 — Ryszkowski L., 60 — Skomorochow A., 63 — Skuratowicz W., 65 — Szember A., 70 — Włoczewski T., 71 — Włoczewski T., Ilmurzyński E., 73 — Dyskusje ..., 75 — Sprawozdanie ...

2. Struktury populacyjne.

1 — Anczykowski F., 5 — Biełousowa J., Tumalewicz B., Wierzbicki J., 6 — Bi-recki M., Roztropowicz St., 9 — Chalifman J., 10 — Chrzan F., 34 — Karbowski Wł., 37 — Kępkowa A., 38 — Kornaś J., 39 — Kunicki-Goldfinger W., 42 — Łazowska M., 43 — Łoboda K., 48 — Michajłow Wł., 57 — Ryszkowski L., 67 — Wiktor J., 70 — Włoczewski T., 71 — Włoczewski T., Ilmurzyński E., 72 — Woyke-Urbano-wicz H., 75 — Sprawozdanie...

3. Istota, definicje populacji, jej samodzielność.

57 — Ryszkowski L., 73 — Dyskusje..., 75 — Sprawozdanie...

B. Bioceno t y k a.

1. Procesy biocenotyczne (w tym zagadnienie regulacji ilościowej).

2 — Anczykowski F., 11 — Czumakow A., 14 — Dominik T., 15 — Dominik T., Nespiak A., Pachlewski R., 19 — Geller E. R., Kołasznikow A. J., 20 — Gerwel Cz., 22 — Gorlenko M., 24 — Gorlenko M., 25 — Gorlenko M., 27 — Grochowski W., Kreutzinger M., 28 — Gruszewoj S., 33 — Kalicki M., 36 — Karpiński J. J., Makól-ski J., 41 — Lidtko W., 44 — Malcew T., 46 — Matusiak K., 49 — Motyka J., 50 — Nowogrudski D., 54 — Prüffer J., 55 — Raabe Z., 56 — Ring K., 60 — Skomoro-chow A., 61 — Skrodzki E., Lachmajer J., 63 — Skuratowicz W., 64 — Suworow E., 65 — Szember A., 66 — Wengris J., 70 — Włoczewski T., 71 — Włoczewski T., Ilmurzyński E., 75 — Sprawozdanie..., 76 — Żarnowski E.

2. Struktura biocenozy.

4 — Begdon J., 11 — Czumakow A., 12 — Dąbrowska E., Tarwid K., 13 — Domi-nik T., 15 — Dominik T., Nespiak A., Pachlewski R., 16 — Dominik T., Nespiak A., Pachlewski R., 18 — Falkowski M., Chwastek M., Brandyk T., 23 — Gorlenko M., 27 — Grochowski W., Kreutzinger M., 31 — Ichnatowicz St., 35 — Karpiński J. J., 36 — Karpiński J. J., Makólski J., 38 — Kornaś J., 40 — Lambor J., 41 — Lidtko W., 46 — Matusiak K., 49 — Motyka J., 50 — Nowogrudski D., 52 — Piątkowski W., Skierska B., 58 — Rywkin B. W., 61 — Skrodzki E., Lachmajer J., 62 — Skrodzki E., 64 — Suworow E., 68 — Wiktorowie J. i K., 70 — Włoczewski T., 71 — Włoczew-ski T., Ilmurzyński E., 72 — Woyke-Urbano-wicz H., 75 — Sprawozdanie...

3. Sukcesje biocenotyczne.

7 — Błaszczuk H., 8 — Bury-Zaleska J., Prończuk J., 11 — Czumakow A., 13 — Dominik T., 21 — Golonka Z., Świętochowski B., 38 — Kornaś J., 40 — Lambor J., 41 — Lidtko W., 45 — Mańkowski Wł., 75 — Sprawozdanie...

C. Z a g a d n i e n i e b i o c e n o z y k i e r o w a n e j (przeobrażenie i ochro-na biocenozy).

2 — Anczykowski F., 9 — Chalifman J., 13 — Dominik T., 14 — Dominik T., 17 — Fabijanowski J., 19 — Geller E. R., Kołasznikow A. J., 23 — Gorlenko M., 27 — Gro-chowski W., Kreutzinger M., 29 — Gurzęda A., 35 — Karpiński J. J., 40 — Lambor J., 44 — Malcew T., 53 — Pohl Z., 54 — Prüffer J., 55 — Raabe Z., 66 — Wengris J., 69 — Włoczewski T., 71 — Włoczewski T., Ilmurzyński E., 74 — Numer..., 75 — Sprawozdanie..., 76 — Żarnowski E.

D. Zagadnienie walki o byt.

9 — Chalifman J., 13 — Dominik T., 23 — Gorlenko M., 26 — Grębecki A., Kinastowski Wł., Kuźnicki L., 30 — Herse J., 32 — Jurand A., 47 — Michajłow Wł., 48 — Michajłow Wł., 51 — Petruszewicz K., 64 — Suworow E., 66 — Wengris J., 73 — Dyskusje..., 75 — Sprawozdanie..

E. Ewolucja a ekologia.

19 — Geller E. R., Kołasznikow A. J., 47 — Michajłow Wł., 51 — Petruszewicz K., 59 — Saloni K., 73 — Dyskusja..., 75 — Sprawozdanie...

Opracowały: A. Hillbricht, Z. Wójcik